

Zpráva o šetření

ve věci sociálně-právní ochrany Mirka, Alexe a Emy

Paní A., bytem xxx (dále také „stěžovatelka“ nebo „matka“), se na mě obrátila, neboť nesouhlasila s postupem Městského úřadu Kyjov (dále také „OSPOD“), který vykonává sociálně-právní ochranu a kolizní opatrovnictví jejich dětí Mirka (nar. xxx), Alexe (nar. yyy) a Emy (nar. zz).

Paní A. v podnětu uvedla, že OSPOD při výkonu kolizního opatrovnictví dostatečně neinformuje soud o situaci v rodině. Zejména namítala, že OSPOD nezohledňuje násilí, kterého se na ní i dětech otec dopouštěl. Dále stěžovatelka uvedla, že OSPOD po celou dobu spolupráce s rodinou dostatečně nehájí zájmy dětí, straní otci a neřeší jeho možné psychické problémy. V neposlední řadě si stěžovala, že jí OSPOD odmítl sdělit výsledek konzultace jejího případu s Krajským úřadem Jihomoravského kraje (dále také „krajský úřad“).

Zákon o veřejném ochránci práv¹ mi ukládá povinnost působit k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených v tomto zákoně, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívat k ochraně práv a svobod.

Městský úřad Kyjov při výkonu sociálně-právní ochrany dětí a jejich kolizního opatrovnictví je úřadem, jehož činnost mohu prošetřovat.

V rámci šetření jsem se zaměřila na námitky vymezené paní A., zejména na informování soudu o situaci v rodině, výši výživného v návrhu na vydání předběžného opatření ze dne 30. června 2017, stranění otci, prošetření námitek stěžovatelky vůči psychickému zdraví otce, odmítnutí účasti babičky na případové konferenci, zohledňování trestného činu otce na matce při jednání o terapii a konzultaci s krajským úřadem.

A. Shrnutí závěrů

Zjistila jsem, že OSPOD:

(1) nepochybil:

- tím, že by při výkonu sociálně-právní ochrany dětí stranil některému z rodičů,
- při výkonu kolizního opatrovnictví, když v návrhu na předběžné opatření navrhoval jako prozatímní částku výživného 3 000 Kč,
- když se ve své činnosti podrobněji nezaměřil na ověřování podezření stěžovatelky na možnou poruchu osobnosti otce,
- když odmítl účast babičky na případové konferenci.

¹ V souladu s ustanovením § 1 odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

(2) **pochybil:**

- při výkonu kolizního opatrovnictví, když dostatečně neinformoval soud o situaci v rodině nebo tak činil okrajově,
- když doporučoval a zvažoval nařízení rodinné terapie bez zohlednění skutečnosti, že se otec dopustil na matce vydírání a znásilnění,
- nezařadil do spisové dokumentace dětí záznam o průběhu a výsledku jednání s Krajským úřadem Jihomoravského kraje ve věci dalšího směřování sociálně-právní ochrany dětí Mirka, Alexe a Emy.

B. Skutková zjištění

Paní A. žila se svým manželem a dětmi v rodinném domě v C. V červnu 2015 se obrátila na soud s žádostí o rozvod a svěření dětí do své péče. Následně se v září 2015 otec odstěhoval ke svým rodičům žijícím ve stejné obci.

Rodiče se v září 2015 dohodli na úpravě styku dětí, matka však od této dohody odstoupila. V říjnu 2015 se matka a i otec obrátili na soud s návrhy na vydání předběžného opatření upravující poměry dětí do doby, než bude rozhodnuto ve věci samé. Soud oba návrhy zamítl s odůvodněním, že prozatímní úprava není nezbytná. Až usnesením z února 2016 předběžně svěřil soud Emu do střídavé péče obou rodičů, Mirka a Alexe do péče matky s širokým stykem s otcem. Nadřízený soud toto předběžné opatření v dubnu 2016 zrušil. Na návrh OSPOD vydal soud dne 1. července 2016 další předběžné opatření, kterým stanovil dětem styk s otcem každé úterý a každý lichý víkend. Krajský soud v září 2016 předběžné opatření změnil tak, že se děti s otcem stýkají každý sudý víkend od pátku odpoledne do neděle večer. Otec od září 2015 neplatil výživné na děti s odůvodněním, že má zájem starat se o děti stejným dílem jako matka. Každý z rodičů měl vlastní představu o budoucí úpravě styku a nebyl ochoten ke kompromisu. Otec žádal střídavou péči, matka naopak trvala na svěření dětí do své výlučné péče. Oba rodiče podávali množství procesních návrhů, zejména návrhů na vydání předběžných opatření či výkonu rozhodnutí.

[illegible]

V lednu 2016 vydal soud trestní příkaz, kterým uznal otce vinným z trestného činu vydírání a znásilnění. Na základě odporu podaného otcem proběhlo trestní řízení a v červenci 2016 uznal soud otce vinným z trestného činu vydírání a znásilnění, kterého se v červenci 2015 dopustil na stěžovatelce. O dva měsíce později toto rozhodnutí potvrdil i nadřízený soud a otcí stanovil podmíněný trest odnětí svobody.

V minulosti otec bez souhlasu matky odnášel děti, zejména Emu, k přespaní do domu svých rodičů. Vztah otce s chlapci je napjatý. Chlapci od otce utíkají, nechťejí k němu chodit. Několikrát od otce chlapci odešli, protože otec nebyl přítomen v době, kdy měl být s dětmi. Došlo také k několika incidentům mezi chlapci a otcem, které řešila policie či přestupková komise.

Komunikace mezi rodiči je vzhledem k výše uvedenému značně komplikovaná. Rodiče nejsou schopni spolu komunikovat a spolupracovat. OSPOD se pokouší přispívat k urovnání vztahů v rodině. Na základě jeho doporučení docházeli rodiče na rodinnou a později individuální terapii. Na doporučení OSPOD absolvovali rodiče v lednu 2016 mediaci. Matka však další odbornou pomoc s ohledem na nedostatek času a peněz odmítla. OSPOD proto v březnu 2016 uložil správním rozhodnutím rodičům povinnost zúčastnit se setkání s mediátorem. Ani toto setkání nemělo za následek dohodu či spolupráci rodičů. Stěžovatelka začala od září 2016 opět navštěvovat individuální terapii, otec ji podstupuje dlouhodobě.

C. Právní hodnocení

C.1 Výkon kolizního opatrovnictví v řízení o úpravě styku

C.1.1 Informování soudu o situaci v rodině

Vykonává-li OSPOD funkci kolizního opatrovníka² v rámci soudního řízení, je povinen hájit nejlepší zájmy dětí.³ Vyjádření OSPOD do značné míry ovlivňuje rozhodnutí soudu, proto musí obsahovat všechny rozhodné skutečnosti týkající se poměrů v rodině. Má-li OSPOD informace o násilí v rodině, je povinen poskytnout je soudu, který by je měl zohlednit při rozhodování o uspořádání péče o děti.⁴

Ze spisové dokumentace vyplývá, že OSPOD se v září 2015 dozvěděl od stěžovatelky, že policie šetří chování jejího manžela. V říjnu 2015 oznámila stěžovatelka, že policie šetří jednání jejího manžela vůči synovi Mirkovi ze září 2015, které bylo později vyhodnoceno jako přestupek proti občanskému soužití drobným ublížením na zdraví. Tuto informaci potvrdila OSPOD i policie, od které si OSPOD vyžádal úřední záznamy. Nejpozději v říjnu 2015 se z návrhu na vydání předběžného opatření, které podala matka, OSPOD dozvěděl o vyšetřování trestného činu znásilnění a vydírání, kterého se měl otec dopustit

² V souladu s § 17 písm. a) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

³ Nejlepší zájem a blaho dítěte jsou předním hlediskem sociálně-právní ochrany dětí (viz § 5 zákon o sociálně-právní ochraně dětí).

⁴ V souladu s ustanovením § 907 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění zákona č. 460/2016 Sb.

na stěžovatelce. V únoru 2016 předala stěžovatelka OSPOD trestní příkaz z ledna 2016 týkající se jejího vydírání a znásilnění, proti kterému podal otec odpor. V červenci 2016 soud uznal otce vinným a v září 2016 toto rozhodnutí potvrdil i soud nadřízený.

OSPOD ve své zprávě pro soud ze dne 12. října 2015 uvedl, že v rodině zasahovala několikrát policie. Popsal v ní však pouze událost ze dne 22. září 2015, při které otec napadl Mirka. Dále ve své žádosti o přednostní nařízení soudního jednání ohledně úpravy poměrů k nezletilým dětem ze dne 19. února 2016 OSPOD uvedl, že vzájemné rodinné neshody projednává policie a přestupková komise. V této žádosti však OSPOD neuvedl žádnou přesnější informaci, která by svědčila o násilí v rodině.

V žádné další zprávě pro soud OSPOD nezohlednil násilí, kterého se dopustil otec na stěžovatelce a dětech. Informace o násilí není ve zprávě ani poté, co Městský úřad Kyjov uznal otce vinným z přestupků proti občanskému soužití, a ani poté, co soud v červenci 2016 uznal otce vinným z trestného činu vydírání a znásilnění stěžovatelky.

OSPOD pochybil, neboť soudu ve svých zprávách dostatečně opakovaně nezdůraznil násilí v rodině. O to více považuji takové sdělení za nezbytné v případě, že trestní soud otce za násilí odsoudil. Zdůrazňuji, že dítě je všeobecně považováno za nepřímou oběť domácího násilí, jestliže je přítomno domácímu násilí, k němuž dochází mezi rodiči. Za oběť je dítě pokládáno i v případě, že není osobně přítomno jednotlivým útokům pachatele domácího násilí vůči přímé oběti domácího násilí.⁵ Takové dítě je zároveň nezbytné považovat za dítě ohrožené ve smyslu § 6 písm. g) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.⁶ OSPOD k zařazení dětí mezi děti ohrožené, na které se sociálně-právní ochrana zaměřuje, přistoupil až v prosinci 2015. Mám za to, že děti měly být jako děti ohrožené násilím v rodině označeny od počátku.

C.1.2 Zohledňování přání dětí v činnosti OSPOD

V soudním řízení OSPOD zastupuje děti, zjišťuje jejich názor a zprostředkovává jej soudu,⁷ zdůrazňuje jejich potřeby. OSPOD je povinen ve všech svých krocích zohledňovat názor dětí,⁸ objasňovat jim možné následky vyhovění jejich názoru i důsledky ostatních úkonů opatrovníka.⁹

Ze spisové dokumentace vyplývá, že OSPOD provedl několik pohovorů¹⁰ s dětmi bez přítomnosti další osoby. Názor dětí na budoucí uspořádání poměrů zůstával téměř

5 Dané definovala již v roce 2003 Světová zdravotnická organizace.

6 V souladu s metodickým doporučením Ministerstva práce a sociálních věcí č. 3/2010, k postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech domácího násilí;

dostupné z https://www.mpsv.cz/files/clanky/9466/metodika_3.pdf.

7 V souladu s článkem 10 odst. 1 písm. c) sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 54/2001 Sb. m. s., Evropská úmluva o výkonu práv dítěte.

8 V souladu s ustanovením § 8 odst. 3 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

9 V souladu s článkem 10 odst. 1 písm. b) Evropské úmluvy o výkonu práv dítěte.

10 Například ve dnech 12. října 2015, 3. listopadu 2015, 25. ledna 2016, 16. a 17. června 2016.

po celou dobu téměř neměnný s menšími odchylkami. Nejstarší Mirek měl během pohovorů jasnou představu o budoucí úpravě poměrů, mladší Alex mu většinou přitakával. Mirek uvedl, že chce být svěřen do péče matky a s otcem se chce vídat. Přesněji uvedl, že by chtěl být u otce jedno odpoledne ve všední den a dva víkendy v měsíci vždy každý den od desíti do tří. Opakovaně zdůraznil, že u otce nechce spát, neboť mu sám otec v minulosti nedovoloval spát ve všední dny jinde než doma. Dle jeho sdělení se u otce nedá nic dělat, když k němu přijdou, sedí na gauči, otec je pořád s Emou.

Na případové konferenci konané dne 29. června 2016 se Mirek vyjádřil, že by chtěl být více u matky, pět dnů u matky, dva dny u otce. Dodal, že jednou za dva týdny v úterý a další týden víkend od pátku do neděle, tak jak stanovilo předběžné opatření z února 2016.¹¹ Mirek odmítal střídavou péči. Kdyby otec netrval na střídavé péči, tak by u něj Mirek pobyl celý víkend i s přespáním. Alex s ním souhlasil.

V návrhu na předběžné opatření ze dne 30. června 2016 uvedl OSPOD, že děti se na případové konferenci vyjádřily tak, že chtějí být v péči matky, s otcem se vídat. „Nemají problém“ s přespáváním u otce, pokud je nebude nutit do střídavé péče. Styk si představují tak, že se s otcem budou vídat v úterý jednou za 14 dnů od 15:00 do 19:00 h a jeden víkend za 14 dnů od pátku 15:00 h do neděle i s přespáním.

Předběžným opatřením ze dne 1. července 2017 stanovil soud otci styk tak, že se s dětmi bude stýkat každé úterý v době od 15:00 do 19:00 h a každý lichý týden od pátku 15:00 h do následující neděle 19:00 h nepřetržitě.

OSPOD při podání návrhu na vydání předběžného opatření OSPOD ze dne 30. června nepochybil, neboť jej formuloval v souladu s přáním dětí a zároveň v souladu s nejlepším zájmem dětí, který je předním hlediskem sociálně-právní ochrany dětí. Nejstaršímu Mirkovi je téměř šestnáct let. On i mladší Alex jsou schopni formulovat své názory a těmto názorům musí být věnována náležitá pozornost.¹² Přestože při průběžném zjišťování názorů chlapci uváděli, že nechtějí přespávat u otce, při posledním pohovoru toto své stanovisko přehodnotili s podmínkou, že otec nebude požadovat střídavou péči. Domnívám se proto, že OSPOD soudu řádně zprostředkoval nejaktuálnější názor chlapců.

C.2 Navržená výše výživného do předběžného opatření

V rámci výkonu kolizního opatrovnictví se OSPOD mimo jiné má vyjadřovat také k výši výživného.

Ze spisové dokumentace vyplývá, že OSPOD ve svém návrhu na vydání předběžného opatření ze dne 30. června 2016 navrhl, aby soud prozatímně stanovil otci povinnost přispívat na výživu dětí ve výši 1 000 Kč na každé z dětí. OSPOD poučil v dopisu ze dne 9. února 2016 stěžovatelku, že předběžným opatřením se stanovuje alespoň minimální výše

11 Předběžným opatřením ze dne 23. února 2016 soud svěřil Emu do střídavé péče obou rodičů a chlapce do péče matky s širokým stykem s otcem. S otcem se chlapci stýkali každé sudé úterý od 15:00 do 19:00 h a každý lichý víkend od pátku 15:00 do 19:00 h, v sobotu a v neděli od 10:00 do 19:00 h.

12 V souladu s ustanovením § 8 odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

výživného. Výživné se pak určí v rámci soudního řízení po provedení řádného dokazování na základě doložení příjmů a majetkových poměrů rodičů a potřeb dětí.

OSPOD nepochybil, když ve svém návrhu na vydání předběžného opatření navrhl soudu stanovit otci prozatímně povinnost platit výživné v celkové výši 3 000 Kč. Hlavním cílem podaného návrhu na vydání předběžného opatření byla úprava poměrů dětí. OSPOD jím chtěl určit, po jakou dobu budou děti u matky a po jakou u otce, neboť i přes veškerou snahu OSPOD a spolupracujících odborníků se rodiče nedohodli. Ráda bych v této souvislosti upozornila, že předběžné opatření má pouze dočasný charakter a výše výživného se konečně určuje až meritorním rozhodnutím.

C.3 Namítané stranění otci

Podle zásad, na kterých je vybudován správní řád,¹³ mají oba rodiče před OSPOD zásadně rovné postavení. OSPOD musí postupovat striktně v zájmu dítěte, proto je jeho objektivní přístup k oběma rodičům nezbytným předpokladem řádného výkonu sociálně-právní ochrany dětí.

Ze spisové dokumentace vyplývá, že OSPOD pravidelně komunikoval jak se stěžovatelkou, tak s otcem. Oba rodiče často vyjadřovali nespokojenost s plněním povinností druhým rodičem. OSPOD se oprávněnými námitkami zabýval a rodiče, který porušoval svou povinnost, vyzval k jejímu plnění a poučil jej o následcích v případě, že tak neučiní. Přitom stěžujícího rodiče poučil o možnostech, jak řešit neplnění povinností druhým rodičem.¹⁴ V jednání s rodiči se OSPOD snažil přispět ke zlepšení komunikace, smírnému řešení sporů a nalezení kompromisního řešení. Ačkoliv se stěžovatelka zpočátku snažila o smírné řešení, žádný z rodičů v konečném důsledku neměl vůli svůj názor měnit a bezpodmínečně prosazoval svůj názor. Rodiče neměli vůli se dohodnout a k „nedohodě“ přispívali oba. Stejně tak oba rodiče obviňovali OSPOD ze zaujatosti a podjatosti, otec se dokonce zmínil o podezření na uplácení úřadu ze strany matky.¹⁵

OSPOD v tomto ohledu nepochybil, neboť k rodičům přistupoval nestranně. Nemohu souhlasit s tvrzením, že se OSPOD bojí otci vytknout, že je neústupný a přispívá k „nedohodě“. OSPOD řádně poučuje oba rodiče o nutnosti dodržovat uložené povinnosti. Oba rodiče jsou ve svých názorech neústupní a přispívají k prodlužování sporů a jejich dalšímu vzniku. Zdůrazňuji, že nesouhlasí-li stěžovatelka s jednáním OSPOD, neznamená to automaticky, že OSPOD postupuje vůči ní zaujatě. OSPOD má ze své pozice hájit zájmy a práva dětí, které se ne vždy shodují se zájmy, názory a postoji rodičů.

13 Zejména § 7 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Ten říká, že: „Dotčené osoby mají při uplatňování svých procesních práv rovné postavení. Správní orgán postupuje vůči dotčeným osobám nestranně a vyžaduje od všech dotčených osob plnění jejich procesních povinností rovnou měrou. Tam, kde by rovnost dotčených osob mohla být ohrožena, správní orgán učiní opatření potřebná k jejímu zajištění.“

14 Namátkově např. v rámci e-mailové konverzace ze dne 16. prosince 2015 či během jednání na OSPOD dne 15. února 2016.

15 Jak vyplývá ze záznamu o telefonickém hovoru klíčové pracovnice s otcem ze dne 13. června 2016.

C.4 Ověřování matkou namítané poruchy osobnosti otce

Vyjádření pro soud musí obsahovat všechny rozhodné skutečnosti týkající se poměrů v rodině.¹⁶ Pokud by OSPOD nabyt při své činnosti pochybnost o tom, zda některý z rodičů netrpí poruchou osobnosti, měl by to uvést ve zprávě soudu a za účelem ověření této skutečnosti navrhnout vypracování znaleckého posudku.

Na příznaky možné poruchy osobnosti upozornila OSPOD pouze stěžovatelka, dle které „zásadní problém spočívá v tom, že otec je fanatický věřící a nedokáže se smířit s tím, že jeho manželství se rozpadá, rozvod je pro něj z hlediska náboženského absolutně nepřijatelný, přímými útoky na mě (stěžovatelku) a nepřímo ataky na své vlastní děti se snaží psychicky mě zničit“. Ve spisové dokumentaci nejsou obsaženy žádné další informace či poznatky OSPOD a jiných subjektů, jež by nasvědčovaly možnému poruše osobnosti otce. Podezření na případnou poruchu osobnosti otce neuvedli ani odborníci, zejména psychologové či terapeuti, kteří s rodinou spolupracovali.

OSPOD nepochybil, když se nezaměřil na zjišťování matkou namítané poruchy osobnosti otce, např. podáním návrhu soudu na provedení znaleckého posouzení, neboť z činnosti OSPOD tomuto podezření nic dalšího nenasvědčovalo. Mohu se domnívat, že tvrzené podezření na poruchu osobnosti otce je ovlivněno vzájemnými neshodami mezi rodiči. Skutečnost, že otec žije jiným způsobem, než jaký stěžovatelka považuje za běžný, neznamená, že otec trpí poruchou osobnosti.

C.5 Odmítnutí účasti babičky na případové konferenci

OSPOD pořádá případové konference ve spolupráci s rodiči, dalšími přizvanými osobami, zástupci škol, zařízení poskytovatelů zdravotních služeb, orgánů činných v sociální oblasti a dalšími.¹⁷ Případová konference je založena na principu vzájemné spolupráce všech subjektů. Cílem setkání je výměna informací, zhodnocení situace dětí a jejich rodiny, hledání optimálního řešení a plánování společného postupu, který povede k naplňování potřeb dětí.

V červnu 2016 proběhla na OSPOD případová konference, jejímž cílem bylo seznámení účastníků s aktuální situací v rodině, výměna informací, zhodnocení situace dětí a jejich rodiny a vytvoření plánu, který eliminuje rizika ohrožení dětí. K účasti na této konferenci přizval OSPOD rodiče, jejich zástupce, třídní učitele dětí a psychology spolupracující s rodiči i dětmi. Ze spisové dokumentace vyplývá, že paní A. kontaktovala OSPOD prostřednictvím e-mailu a napsala, že ponechá na zvážení OSPOD přizvání její matky, která by mohla některá témata objasnit. Den poté již žádala o účast své matky na případové konferenci. Dne 27. června 2016 kontaktovala paní A. sociální pracovnice, která jí vysvětlila, proč nebude její matku zvat na případovou konferenci. Téhož dne zaslala paní A. e-mail vedoucí OSPOD, která uvedla, že její matku na případovou konferenci nepozve, protože případová konference „má vést ke sjednocení cesty, nikoliv k objasňování témat“. Ze spisové dokumentace vyplývá, že otec podal dne 13. srpna 2015 trestní oznámení na babičku

16 Ustanovení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

17 Ustanovení § 10 odst. 3 písm. e) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

z matčiny strany za slovní a fyzické napadení, ke kterému mělo dojít dne 9. srpna 2015. Dále ze spisu vyplývá, že babička z matčiny strany se účastnila některých sporů mezi manželi.

OSPOD nepochybil, když odmítl účast babičky ze strany matky na případové konferenci konané dne 29. června 2016. OSPOD opakovaně poučil stěžovatelku, proč není vhodná přítomnost její matky na případové konferenci. Povinností OSPOD je jednat v zájmu dětí, nikoliv řešit vzájemné spory rodičů, které by přítomnost babičky mohla způsobit. Vůli rodičů spolupracovat a naplánovat společný postup, který bude v zájmu dětí, by mohly ovlivnit také vzájemné spory otce a babičky. Účast babičky ze strany matky nebyla v tomto případě důležitá natolik, aby tím OSPOD ohrozil naplnění cílů případové konference.

C.6 Nedostatečné zohlednění násilí v rodině při doporučování a nařizování odborné poradenské pomoci rodičům

Za účelem ochrany zájmu dětí vede OSPOD rodiče k nalezení smírného řešení.¹⁸ OSPOD také může rodičům doporučit, aby využili odborné poradenské pomoci (např. podstoupili rodinnou či individuální terapii) k překonání problémů rodiny.¹⁹ Při své činnosti by však OSPOD měl vždy přihlížet k poměrům a aktuální situaci v rodině.

Na základě doporučení OSPOD vyhledala v září 2015 matka odbornou pomoc v Agentuře pro občany Krok Kyjov. Spolupracující terapeut rodině doporučil nejprve individuální a poté rodinnou terapii. V prosinci 2015 OSPOD doporučil rodičům „rodinnou mediaci“ v zařízení, které si sami vyberou. Zároveň OSPOD upozornil rodiče, že v případě, že si termín mediálního jednání nesjednají, OSPOD jim mediaci správním rozhodnutím nařídí. Matka považovala mediaci za zbytečnou, neměla na ni prostředky ani čas. Jelikož se rodiče na mediaci nedohodli ani neudělali nic proto, aby se rodinná situace uklidnila, doporučil OSPOD rodičům mediaci u Mgr. M. Mediální setkání u Mgr. M. na náklady OSPOD proběhlo dne 27. ledna 2016. Po jeho skončení rodiče v mediaci nepokračovali. Na březen 2016

18 Ustanovení § 891 odst. 1, věta první občanského zákoníku: „Rodič, který má dítě v péči a druhý rodič se spolu dohodnou, jak se rodič, který dítě nemá v péči, bude s dítětem stýkat.“

Ustanovení § 906 odst. 2 občanského zákoníku: „Soud může rozhodnout i tak, že schválí dohodu rodičů, ledaže je zřejmé, že dohodnutý způsob výkonu rodičovské odpovědnosti není v souladu se zájmem dítěte.“

Srov. též Evropskou úmluvu o výkonu práv dětí, přijatou 25. ledna 1996 ve Štrasburku, vyhlášenou pod č. 54/2001 Sb. m. s., která v článku 13 vybízí k předcházení soudním řízením týkajícím se dětí a jednoznačně v případech, kde je to namístě, preferuje uzavírání mimosoudních dohod. Typickým případem, kdy vhodnější než soudní řízení bude alternativní způsob řešení podstaty sporu, může být právě sporná otázka rodičů, v jakém rozsahu naplňovat právo dítěte na pravidelný osobní rodičovský kontakt: „S cílem předcházet sporům, řešit spory nebo předcházet soudním řízením týkajícím se dětí, smluvní strany budou podporovat zprostředkování a další způsoby řešení sporů a jejich využití za účelem dosažení dohody, v případech, kde je to namístě a které smluvní strany vymezí.“

Dále též Úmluva o styku s dětmi, sjednaná 15. května 2003 ve Štrasburku, vyhlášená pod č. 91/2005 Sb. m. s., která v článku 8, bodu 1 k dohodám o styku s dětmi stanoví: „Smluvní státy jsou povinny vhodnými prostředky povzbuzovat rodiče a další osoby mající rodinná pouta s dítětem k tomu, aby při uzavírání či pozměňování dohod upravujících styk s dítětem dodržovali zásady stanovené v článcích 4 až 7. Upřednostňují se odhody v písemné podobě.“ V článku 7 písm. b) pak uvádí, že: „Při řešení sporů ohledně styku soudní orgány přijmou veškerá vhodná opatření k tomu, aby rodiče a další osoby mající rodinná pouta s dítětem byli motivováni k uzavření smírné dohody upravující styk s dítětem, a zvláště pak aby se k tomuto použila rodinná mediace a další způsoby řešení sporů.“

19 Ustanovení § 12 odst. 1 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

domluvila paní A. termín rodinné terapie, který v den jeho konání zrušila. Uvedla, že si nedokáže představit, jak sedí s otcem v jedné místnosti, neboť je hrubý, panovačný a pokusil se ji znásilnit.

Jelikož se komunikace mezi rodiči nezlepšila a rodiče v mediaci nepokračovali, vydal OSPOD dne 24. března 2016 rozhodnutí o uložení povinnosti oběma rodičům účastnit se prvního setkání se zapsaným mediátorem v rozsahu tří hodin. Mediace proběhla dne 18. května 2016 u JUDr. H.

Na případové konferenci konané dne 29. června 2016 doporučily spolupracující psycholožky Mgr. C. a Mgr. D. nejprve individuální a poté rodinnou terapii za účelem stabilizování vztahů rodičů a urovnání osobních křivd. Matka však oznámila, že na individuální terapii bude docházet pouze v případě, že jí to nařídí soud. Rodinnou terapii z osobních důvodů odmítla úplně. Matka však i přesto začala v září 2016 docházet na individuální terapii. Otec s individuální terapií souhlasil a spolupracoval s psychologem Mgr. F. Souhlasil i s terapií rodinnou.

OSPOD pochybil, když při doporučování rodinné terapie dostatečně nezohledňoval násilí, kterého se otec na matce dopustil. Od srpna 2016 již OSPOD postupoval správně, když prosazoval pouze individuální terapii obou rodičů. Vzhledem k problémové komunikaci mezi rodiči se domnívám, že OSPOD jednal řádně, když se v zájmu dětí snažil rodiče směřovat k hledání kompromisů a uzavírání dohod. Ačkoliv OSPOD vyvíjel nadprůměrnou snahu, rodiče společnou řeč nenašli. OSPOD proto zpočátku zvolil doporučení a nařízení mediace. Byť jsem si vědoma, že OSPOD byl veden snahou vést rodiče primárně k dohodě v zájmu dětí, což bych za jiných okolností plně oceňovala, domnívám se, že za dané situace (násilí otce vůči matce) nebylo vhodné zpočátku ani nařizovat mediaci. OSPOD měl rodičům doporučit nejprve pouze individuální terapii. Vzhledem k násilí, kterého se na matce otec dopustil, bylo vhodné rodiče, zejména matku, připravovat a motivovat k dohodě nejprve zvlášť. S ohledem na výsledky individuální terapie mohlo posléze dojít také k doporučení mediace, případně rodinné terapie.

C.7 Konzultace případu s Krajským úřadem Jihomoravského kraje

OSPOD má povinnost vést spisovou dokumentaci²⁰ dětí, kterým byl ustanoven opatrovníkem nebo poručníkem, a dětí, které zákon považuje za ohrožené.²¹ Součástí spisové dokumentace jsou mimo jiné záznamy o jednání s rodiči nebo jinými osobami, pohovory s dítětem, údaje o výchovných poměrech v rodině, záznamy o výsledcích šetření v rodině, kopie podání soudům a jiným státním orgánům.²²

20 V souladu s ustanovením § 54 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

21 V souladu s ustanovením § 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

22 V souladu s § 55 odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

Ze spisové dokumentace vyplývá, že se dne 23. srpna 2016 uskutečnilo na Krajském úřadě Jihomoravského kraje pracovní jednání z důvodu metodické konzultace v souvislosti s rodinou xxx. Obsah ani výsledek této konzultace ze spisu nevyplývá.

Domnívám se, že OSPOD měl záznam o průběhu a výsledku jednání s Krajským úřadem Jihomoravského kraje ve věci zařadit do spisové dokumentace dětí.

D. Informace o dalším postupu

Zprávu zasílám starostovi města Kyjov a podle ustanovení § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv žádám, aby se ve lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřil ke zjištěným pochybením a informoval mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje moje dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

O svých zjištěních a závěrech informuji rovněž stěžovatelku.

Brno 20. prosince 2017

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)